

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr.167g/2019

privind excepția de neconstituționalitate
a unor prevederi din articolul 141² alin. (2²) din Codul vamal
(*clasificarea mărfurilor de către organele vamale*)

CHIȘINĂU

25 noiembrie 2019

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlii Vladimir ȚURCAN, *președinte*,
dlii Eduard ABABEI,
dnei Domnica MANOLE,
dlii Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlii Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Eugenia Mîța, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 20 septembrie 2019,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 25 noiembrie 2019 în camera de consiliu,

Prezintă următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „organul vamal este în drept să emită decizia de clasificare a mărfurilor după acordarea liberului de vamă” din articolul 141² alin. (2²) din Codul vamal, ridicată de către dl avocat Ilie Gîlca, în dosarul nr. 3-2033/2019, pendinte la judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 20 septembrie 2019, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. În perioada 2014 - 2017 reclamanta S.R.L. „EPIDAVR” a importat din Republica Populara Chineză în Republica Moldova marfă „jucării cu roți pentru copii, premergătoare” și a întocmit, în acest sens, 9 declarații vamale. La momentul întocmirii declarațiilor vamale, la pct.33, specialiștii din domeniul vămuirii, S.R.L. „MolDeclar Proiect” și S.R.L. „Aliner-Service”, au încadrat marfa respectivă în poziția tarifară „tricyclete, trotinete, automobile cu pedale și jucării similare cu roți: landouri și cărucioare pentru păpuși”, poziție care are taxa vamală la cota de 0%.

4. În cadrul controlului ulterior prin reverificare, Biroul Vamal Centru, în baza articolului 141² alin. (2²) din Codul vamal, a emis 9 decizii de clasificare a mărfii pentru fiecare declarație vamală în parte în care se menționează că „produsele vămuite reprezintă mobilier pentru copii din material plastic cu un cadru tubular din metal pliabil montat pe roțile. Se mișcă pe roți și include un

scaun (parte de șezut) format dintr-o bucată de țesătură în care au fost făcute două găuri pentru a permite picioarelor copilului să treacă, împreună cu o masă-panou, la care sunt atașate jucăriile. Este destinat să ajute copiii să învețe în siguranță cum să meargă. În concluzie, produsele „premergătoare” se încadrează la codul 940370000 – mobilier din plastic”.

5. Pe 5 iunie 2018, Biroul Vamal Centru a întocmit procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr.61.18/I-R, conform căruia S.R.L. „EPIDAVR” ar fi declarat eronat în cele 9 declarații vamale reverificate codul tarifar 950300100, cu taxa vamala 0%, corect fiind codul tarifar 940370000, cu taxa vamală de 10%, motiv pentru care urmează să fie recalculat și încasate obligații vamale suplimentare. În legătură cu reverificarea menționată, pe 26 iunie 2018 Biroul Vamal Centru a emis deciziile de regularizare.

6. Pe 29 iunie 2018, S.R.L. „EPIDAVR” a contestat actele administrative cu o cerere prealabilă către Serviciul Vamal, care a fost respinsă ca nefondată.

7. Pe 16 iulie 2018, S.R.L. „EPIDAVR” s-a adresat judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu o cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului vamal privind contestarea actelor administrative (procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale și deciziile de regularizare prin care s-a dispus încasarea unor obligații vamale suplimentare).

8. În cadrul ședinței de judecată din 22 august 2019, dl avocat Ilie Gilca, apărător ales al S.R.L. „EPIDAVR”, a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „organul vamal este în drept să emită decizia de clasificare a mărfurilor după acordarea liberului de vamă” din articolul 141² alin. (2²) din Codul vamal, care stabilește competența organelor vamale de a emite decizia de clasificare a mărfurilor, după acordarea liberului de vamă, în cazul în care declarantul a făcut o clasificare incorectă a mărfurilor care nu corespunde Nomenclurii combinate a mărfurilor și normelor metodologice existente.

9. Prin încheierea din aceeași dată, judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a trimis sesizarea către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

11. Prevederile relevante ale Codului vamal sunt următoarele:

Articolul 141² Clasificarea mărfurilor

„[...]

(2²) Organul vamal este în drept să emită decizia de clasificare a mărfurilor după acordarea liberului de vamă. Decizia de clasificare se transmite declarantului în termen de trei zile lucrătoare de la emitere.

[...]”

Articolul 127 Dispoziții generale aplicabile obligației vamale

„[...]

(10) Cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(11), termenul de prescripție pentru determinarea obligațiilor vamale este de 4 ani, calculat conform art.2025 alin.(2).

(11) Termenul de prescripție nu se extinde asupra obligațiilor vamale dacă:

- declarația vamală reflectă fapte ce constituie infracțiuni;
- declarația vamală nu a fost depusă pentru situațiile în care aceasta a fost prevăzută.”

Articolul 181¹ Controlul ulterior

„(1) Controlul ulterior se bazează pe administrarea riscurilor, este efectuat imperativ în scopuri vamale în vederea asigurării aplicării corecte a legislației și confirmării sau infirmării conformării declarantului la aceasta.

(2) Controlul ulterior este efectuat de organele vamale, conform procedurii stabilite de Guvern, prin auditul postvămărire sau reverificarea declarației vamale, pe o perioadă ce nu depășește termenul de prescripție stabilit la art.127 alin.(10).

[...]”

Articolul 185 Controlul vamal și formele lui

„(1) Controlul vamal este efectuat de colaboratorul vamal și constă în:

a) verificarea documentelor și informațiilor prezentate în scopuri vamale;

[...]

e¹) controlul ulterior prin reverificarea declarațiilor vamale;

[...]

g) efectuarea altor operațiuni prevăzute de prezentul cod și de alte acte normative.

[...]”

Articolul 202²

Reverificarea declarației vamale

„(1) Reverificarea declarației vamale se efectuează la oficiul organului vamal, este una dintre formele controlului ulterior și constă în verificarea, după acordarea liberului de vamă, a corectitudinii și caracterului complet al informațiilor furnizate într-o declarație vamală, precum și a existenței și conformității documentelor justificative anexate la aceasta, necesare plasării mărfurilor într-o destinație vamală, a altor documente aferente operațiunilor verificate de care dispune organul vamal, alt organ cu atribuții de administrare fiscală sau alte instituții și persoane.

[...]

(5) În cazul depistării unor erori și/sau divergențe între informațiile din declarațiile vamale și cele din documentele verificate, ce conduc la apariția, modificarea și/sau anularea obligației vamale, organul vamal este obligat să comunice despre aceasta plătitorului vamal prin întocmirea procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale.”

Articolul 202⁵

Păstrarea și prezentarea informației necesare controlului ulterior

„[...]

(2) Persoanele care desfășoară tranzacții economice externe sînt obligate să păstreze documentele aferente acestor operațiuni, în scopul desfășurării controlului ulterior, pentru o perioadă de 4 ani calendaristici, care se calculează după cum urmează:

a) în cazul mărfurilor puse în liberă circulație cu acordarea de facilități fiscale și vamale, în funcție de destinația lor finală – de la sfîrșitul anului calendaristic în care ele încetează a mai fi supuse supravegherii vamale;

b) în cazul mărfurilor puse în liberă circulație în alte împrejurări decît cele stabilite la lit.a) sau al mărfurilor declarate pentru export – de la sfîrșitul anului calendaristic în care sînt acceptate declarațiile de punere în liberă circulație sau cele de export;

c) în cazul mărfurilor plasate sub orice destinație vamală – de la sfîrșitul anului calendaristic în care destinația a fost încheiată.”

Articolul 286

Dreptul de a ataca actele administrative, acțiunile sau inacțiunea organelor vamale și ale colaboratorilor vamali

Orice persoană are dreptul să atace actele administrative (inclusiv actele normative), acțiunile sau inacțiunea organelor vamale și ale colaboratorilor vamali dacă consideră că sînt lezate drepturile sau interesele sale legitime.

Articolul 287

Căile de atac al actelor administrative, acțiunilor sau inacțiunii organelor vamale și ale colaboratorilor vamali

„Actele administrative, acțiunile și inacțiunea organelor vamale, ale colaboratorilor vamali pot fi atacate succesiv pe două căi: administrativă și judiciară.”

Articolul 297

Examinarea plângerilor în instanță de judecată

„(1) Plângerile împotriva deciziilor, acțiunilor sau inacțiunii organelor vamale și ale colaboratorilor vamali referitoare la efectuarea controlului vamal, vămuirii, actelor de procedură în cazul de contravenție vamală sau la cercetarea lui (cu excepția cazurilor de atac al deciziilor organelor vamale privind aplicarea simplificată de sancțiuni) și în alte chestiuni care nu se referă la politica economică a Republicii Moldova pot fi depuse în instanța de judecată în a cărei rază de activitate se află organul vamal sau locul de muncă al colaboratorului vamal ale căror decizii, acțiuni sau a căror inacțiune sunt atacate.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că textul din lege criticat este contrar articolelor 1 alin. (3) și 23 din Constituție, deoarece nu ar fi suficient de clar și previzibil, considerând că organelor vamale li se oferă competență nelimitată de a revedea clasificarea mărfurilor pentru care s-a obținut liberul de vamă.

13. De asemenea, autorul excepției de neconstituționalitate consideră că dispozițiile criticate încalcă principiul securității raporturilor juridice și, implicit, articolul 20 din Constituție, prin faptul că permite o nouă clasificare a mărfurilor, fără să existe o garanție legală că aceasta nu va genera calcularea suplimentară a obligațiilor vamale și aplicarea unor penalități și dobânzi nejustificate.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului vamal, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dl avocat Ilie Gîlca, în dosarul nr. 3-2033/2019, pendinte la judecătoria Chișinău, sediul Râșcani. Sesizarea este formulată de un subiect căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

17. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „organul vamal este în drept să emită decizia de clasificare a mărfurilor după acordarea liberului de vamă” din articolul 141² alin. (2²) din Codul vamal.

18. Curtea nu poate reține critica autorului cu privire la incidența articolului 20 din Constituție, deoarece prevederea legală care face obiectul excepției nu

împiedică declarantul să conteste în instanța de judecată actele administrative pentru a-și apăra drepturile. De altfel, potrivit Codului vamal, declarantul este în drept să atace actele administrative emise de organele vamale dacă prin acestea le-au fost lezate drepturile și interesele (articolul 286 din Codul vamal) pe cale administrativă și judiciară (articolele 287 și 297 din Codul vamal). La sesizarea părții interesate, instanța de contencios administrativ se pronunță cu privire la legalitatea actului administrativ, în speță procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale și deciziile de regularizare prin care s-a dispus încasarea unor obligații vamale suplimentare, fapt care poate remedia eventualul abuz al autorității la aplicarea controlului ulterior acordării liberului de vamă.

19. Curtea mai menționează că declarantul este răspunzător pentru conținutul declarației vamale. Pentru a asigura promptitudinea operațiunilor vamale și pentru a proteja interesele financiare ale statului, declarația vamală trebuie să fie imuabilă odată ce a fost înregistrată.

20. În urma unei abordări sistematice, Curtea constată că reverificarea unei declarații după eliberarea mărfii este o excepție de la principiul imuabilității declarațiilor vamale. Imuabilitatea declarațiilor vamale reprezintă un principiu fundamental al dreptului vamal, este un corolar al obligației de a face o declarație vamală corespunzătoare.

21. Curtea reține că normele legale contestate trebuie interpretate de către instanțele de judecată având în vedere și interconexiunea lor cu celelalte prevederi care reglementează raporturile juridice în spiritul garanțiilor constituționale ale previzibilității și protecției drepturilor părților. În acest context, din dispozițiile Codului vamal rezultă o regulă clară potrivit căreia liberul de vamă se acordă importatorului după validarea declarațiilor vamale sau după emiterea de către organul vamal a Deciziei de clasificare a mărfurilor și plata integrală a drepturilor de import (articolul 141² alin. (1) – (2¹)).

22. Dispoziția contestată de autorul excepției, potrivit căreia **organul vamal este în drept să emită decizia de clasificare a mărfurilor după acordarea liberului de vamă**, se încadrează în logica legiuitorului de a institui o competență excepțională a organului vamal de a acorda liberul de vamă până la emiterea deciziei de clasificare a mărfurilor și chiar până la plata drepturilor de import, dacă aceasta este imperios pentru un control suplimentar de lungă durată și doar dacă au fost constituite garanții suficiente care să acopere drepturile de import (articolul 141² alin. (2²) – (2¹³) din Codul vamal).

23. Curtea menționează că semnificația expresiei contestate poate fi dedusă cu ajutorul consultanței juridice de specialitate, dacă nu rezultă din sensul obișnuit al acesteia (a se vedea *Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, §54).

24. Curtea observă că, în vederea asigurării aplicării corecte a legislației, organele vamale dețin competența de a efectua controlul vamal (articolul 185), inclusiv controlul ulterior prin reverificarea declarațiilor vamale (articolul 181¹ alin.(2) din Codul vamal). Controlul ulterior prin reverificarea declarațiilor

vamale constă în verificarea, după acordarea liberului de vamă, a corectitudinii și caracterului complet al informațiilor furnizate într-o declarație vamală, precum și a existenței și conformității documentelor justificative anexate la aceasta (articolul 202² alin. (1) din Codul vamal).

25. Totodată, dacă după controlul ulterior rezultă că dispozițiile ce reglementează destinația vamala respectivă au fost aplicate eronat, organul vamal este obligat să ia măsuri pentru regularizarea situației, indiferent de nivelul și forma de control vamal aplicate anterior (articolul 181¹ alin.(7) din Codul vamal), precum și dacă depistează erori și/sau divergențe între informațiile din declarațiile vamale și cele din documentele verificate, ce conduc la apariția, modificarea și/sau anularea obligației vamale, organul vamal este obligat să comunice despre aceasta plătitorului vamal prin întocmirea procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale (articolul 202² alin. (5) din Codul vamal).

26. Curtea reține că controlul ulterior prin reverificarea declarațiilor vamale are scopul să asigure că declarațiile vamale au fost completate în conformitate cu cerințele legale.

27. De asemenea, Curtea menționează că reverificarea declarațiilor vamale este prevăzută și în Regulamentul Uniunii Europene nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a Codului vamal al Uniunii, transpus în legislația națională în contextul executării angajamentelor asumate de Republica Moldova prin articolul 201 din Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană. Astfel, articolul 48 din Regulamentul UE nr. 952/2013 prevede că, **în scopul controalelor vamale, autoritățile vamale pot verifica corectitudinea și caracterul complet al informațiilor furnizate într-o declarație vamală**, o declarație de depozitare temporară, o declarație sumară de intrare, o declarație sumară de ieșire, o declarație de reexport sau o notificare de reexport, precum și existența, autenticitatea, corectitudinea și valabilitatea documentelor justificative, și pot examina contabilitatea declarantului și alte evidențe referitoare la operațiunile privind mărfurile în cauză sau la alte operațiuni comerciale anterioare sau ulterioare implicând aceste mărfuri **după acordarea liberului de vamă**.

28. Curtea mai observă că, potrivit Codului vamal, organele vamale dețin competența de a efectua controlul ulterior prin reverificarea declarației vamale pe o perioadă ce nu depășește termenul de prescripție (articolul 181¹ alin. (2) din Codul vamal) de 4 ani (articolul 127 alin. (10)) calculați de la sfârșitul anului calendaristic în care sunt acceptate declarațiile de punere în liberă circulație a mărfurilor (articolul 202⁵ alin. (2)).

29. Pentru a asigura executarea eventualului control ulterior prin reverificarea declarației vamale, legislatorul obligă persoanele care desfășoară tranzacții economice externe să păstreze documentele aferente acestor operațiuni timp de 4 ani calendaristici (articolul 202⁵ alin. (2) din Codul vamal). Prin urmare, termenul de 4 ani este o perioadă de timp în interiorul căruia, pe de o parte, agentul economic este ținut să păstreze actele aferente

tranzacțiilor economice externe, iar pe de altă parte, organul vamal este îndreptățit să efectueze controlul ulterior de reverificare a declarației vamale. Prin stabilirea acestui termen participanții la raporturile juridice se asigură cu previzibilitatea și certitudinea necesară tranzacțiilor de import al mărfurilor.

30. Aceste prevederi instituie garanții împotriva fraudării declarațiilor vamale și sunt compensate, în eventualitatea unui abuz din partea autorităților, de posibilitatea contestării actelor administrative în fața unei instanțe de judecată și cu dreptul de a încasa eventualele despăgubiri.

31. În condițiile menționate, Curtea nu întrevide motive pentru care textul contestat ar fi încălcat standardul calității legii și previzibilității, stabilit de articolul 23 din Constituție, precum și exigențele statului de drept prevăzut la articolul 1 alin.(3) din Constituție.

32. Având în vedere cele menționate mai sus, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește criteriile de admisibilitate pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „organul vamal este în drept să emită decizia de clasificare a mărfurilor după acordarea liberului de vamă” din articolul 141² alin. (2²) din Codul vamal, ridicată de către dl avocat Ilie Gîlca, în dosarul nr.3-2033/2019, pendinte la judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Vladimir ȚURCAN

Chișinău, 25 noiembrie 2019

DCC nr. 125

Dosarul nr. 167g/2019